

**GƏNCƏ NQR-NİN NAFTALAN-ŞİMALİ NAFTALAN SAHƏSİNDƏ
APARILMIŞ ÜÇÖLÇÜLÜ (3D) SEYSMİK KƏŞFİYYAT İŞLƏRİNİNİN NƏTİCƏSİNDƏ
SAHƏNİN STRATİQRAFIYA VƏ LİTOLOGİYASININ ÖYRƏNİLMƏSİ**

N. Mehdiyeva

Azərbaycan, Geofizika və Geologiya idarəsi

Naftalan-Şimali Naftalan sahəsində aparılmış 3D seysmik məlumatların yenidən emal və interpretasiyasına əsasən Mezokaynozoy çöküntülərinin geoloji quruluşunun yenidən dəqiqləşdirilməsi, layların kollektorluq xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi və karbohidrogenlərin yayılma arealının proqnozlaşdırılması həyata keçirilmişdir.

Naftalan sahəsinin qərbində meridionala yaxın istiqamətində böyük amplitudalı qırılma izlənilir. Bu qırılma zonası sahəni şərq və qərb qanadlarına ayırır. Qırılma ətrafında seysmik yazının izlənilməsi bir qədər zəifləyir. Şərq qanadında sinfaz dalğa cəbhələrinin varlığı və dərin qazıma quyularının məlumatları seysmik horizontların stratigrafik mənsubiyyətini dəqiq təyin etməyə imkan vermişdir. Qərb qanadında isə seysmik dalğaların korrelyasiyası dalğa mənzərəsinin şərq qanadı ilə eyniləşdirilməsi nəticəsində və eyni zamanda keçmiş illərin 2D məlumatlarından istifadə etməklə aparılmışdır. Kəsilişin Üst Təbaşir-Paleogen aralığında seysmik materiallarda əsasən inamlı və aydın dalğa mənzərəsi müşahidə olunur. Lakin, sahənin bəzi hissələrində, xüsusən mərkəzi və cənub-qərb hissəsində seysmik materialın zəifləməsi müşahidə olunur. Maykop çöküntüləri isə zəif dalğa mənzərəsi ilə xarakterizə olunur. Hətta bəzi yerlərdə seysmik yazı xaotik şəkildədir.

Zaman və dərinlik kubunun geoloji dəyərləndirilməsi nəticəsində üç seysmik horizont seçilmiş və onların stratigrafik mənsubiyyəti quyu məlumatları əsasında müəyyənləşdirilmişdir.

Üst Təbaşir çöküntülərinin səthini əks etdirən seysmik horizont dinamik ifadəli və davamlı sinfaz dalğa cəbhəsi ilə səciyyələnir. Orta Eosen çöküntülərini əks etdirən seysmik horizont zəif dinamik ifadəli və davamlı olmayan sinfaz dalğa cəbhəsi ilə səciyyələnir. Aparılmış üçölçülü (3D) seysmik işlərin məlumatlarının təhlili nəticəsində Üst Təbaşirin səthi, Orta Eosen, Maykopun aşağılarını əks etdirən SH-lar üzrə struktur xəritələr tərtib olunmuş sahənin üçölçülü modeli qurulmuşdur.

Naftalan və Şimali Naftalan strukturların böyük ölçülü, uzanma istiqamətində olan qırılmalarla mürəkkəbləşmiş vahid antiklinal olması müəyyənləşdirilmişdir

Bununla yanaşı, 3D seysmik məlumatları əsasında seysmik dalğa sahəsinin dinamik parametrlərinə görə müxtəlif seysmik atributlar (RMS, Sweetness, Variance, Chaos, Relative Acoustic Impedance, Envelope, Structural Smoothing, Spectral Decomposition, Ant Tracking və s) hesablanmış, ayrı ayrı çöküntü komplekslərinin lotoloji xüsusiyyətlərinin kəsiliş boyu dəyişməsi və neftlilik-qazlılığın yayılma arealı proqnozlaşdırılmışdır.